

Verslag bezoek Jan en Alice aan Senanga, 18-23 mei 2016

Na een voorspoedige reis arriveren we in Senanga. De plaatselijke bestuursleden Mike Mutti en Mrs. Kalaluka melden zich al snel. We spreken af om Maxanaedi-school de volgende dag te bezoeken.

1 Maxanaedi school

Bij aankomst staan honderden kinderen en de medewerkers ons zingend op te wachten. Het is even wennen aan het Willem Alexander en Maxima-gevoel dat dit bij ons teweegbrengt. Een van de leerkrachten is ceremoniemeester; hij verwelkomt ons uitgebreid. We krijgen een rondleiding door de lokalen, langs de keuken (waar op dat moment wordt gekookt), de waterpomp, de handwasinstallatie en de toiletten. Daarna volgen toespraken: door een leraar van grade 7 en door enkele oud-leerlingen die inmiddels op de Secondary School zitten. Ze spreken hun dankbaarheid uit over hun schoolperiode op Maxanaedi. De nieuwe headmaster, Mr. Lubinda - de vorige is overgeplaatst naar de katholieke school; het Ministerie van Onderwijs bepaalt het personeelsbeleid omdat de leerkrachten daar in dienst zijn - houdt een toespraak waarin de huidige stand van zaken wordt geschetst en knelpunten worden benoemd. Leerlingen geven een dansvoorstelling en daarna knipt Jan rose en blauwe linten door die om een wc-blok zijn gespannen. De toiletten zijn nu officieel geopend. De ochtend wordt afgesloten met een gezamenlijke maaltijd. Ook vertegenwoordigers van de PTA zijn aanwezig.

De officiële opening van het nieuwe VIP toiletblok

Na gebruik van de WC altijd handen wassen

De zestien **toiletten** voor de leerlingen, acht voor jongens en acht voor meisjes (er is zelfs een douche in een van deze gebouwtjes) zijn keurig in een rij gebouwd. Er zijn aparte toiletten voor medewerkers en ook de lerarenwoning heeft een eigen toilet. Men heeft expres afgezien van meerdere wasinstallaties omdat men ruimte wil houden voor toekomstige uitbreiding. De installatie staat naast de toiletten. Het voorraadvat wordt met emmers gevuld vanuit de handpomp, die in werking is. De ballen die zijn aangeschaft met de opbrengst van een actie door een donateur gaan op de foto.

KNELPUNTEN/AMBITIES

Er zijn inmiddels 630 leerlingen. Het aantal blijft maar groeien. De Parent Teacher Association (PTA) bepaalt wie er naar deze

school mogen . Er zijn veel mensen die het schoolgeld (900 Kwacha per jaar) voor de andere scholen niet kunnen opbrengen. De PTA heeft het gevoel geen leerlingen te kunnen weigeren. Toelatingscriteria zijn: AIDS-wezen en kinderen uit 'vulnerable families'. De lessen worden nu gegeven in twee shifts: 7.30-12.30 uur en 13.00- 18.00 uur. Maaltijd: 12.30 -13.00 uur. Er zijn 13 betaalde leerkrachten en 11 stagiaires. Eén leerkracht volgt op de Secondary School een vervoltraining.

Van een missionaris die al meer dan 40 jaar in Zambia werkt horen we dat alle scholen in Zambia groeien. Arme kinderen kunnen eventueel ook wel op overheidsscholen terecht; dan wordt er gezocht naar fondsen voor het schoolgeld. Het geld is bedoeld voor leermiddelen omdat de overheid daar onvoldoende budget voor heeft. In Western Province krijgen nog steeds ca 10.000 kinderen geen onderwijs .

Er zijn onvoldoende middelen om scholen te bouwen en de overheid is blij met elk particulier initiatief.

Maxanaedi wil groeien om ook onderwijs tot grade 9 te geven. De onderwijzerskrachten zijn volgens de headmaster al bekwaam om dit onderwijs te geven. In Senanga zijn inmiddels al vier Primary Schools ""ge-upgraded"" tot Secondary School..

Er zijn veel te weinig schoolbanken. Normaliter komen die uit Lusaka. Ze worden gratis, maar mondjesmaat verstrekt door het Ministerie. Het lijkt ons een beter idee om ze door de plaatselijke timmerman te laten maken.

Er is maar 1 lerarenhuis. Er is behoefte aan meer huizen. Bijna alle leerkrachten wonen op maximaal 3 km. afstand en er is tussen de school en hun woonplek een goede asfaltweg. Het lijkt ons een beter idee om de leraren te stimuleren om met de fiets te komen.

Het door ons voorgenomen programma om te vergaderen met ons voltallige plaatselijke bestuur kon helaas niet doorgaan. Mike Mutti moest spoorlags met zijn zoon voor medisch onderzoek naar Lusaka. Later kregen we het verdrietige bericht dat zijn zoon is overleden.

2 Senanga Orphan Day Care Centre School

Mrs Kalaluka en haar zoon vergezellen ons naar de school. Ook hier worden we ontvangen met gezang. We maken kennis met de nieuwe headmaster en verschillende leerkrachten. Er zijn 5 klaslokalen, het aantal leerlingen bedraagt inmiddels 924. Er is dus ernstig ruimtegebrek. Soms zitten er 70 leerlingen in een lokaal. Het grootste deel zit op de grond. Onderwijs wordt gegeven tot grade 9, men wil graag groeien naar grade 12. Driekwart van de leerlingen slaagt voor het examen, de helft van hen gaat door naar de middelbare school; daar moeten ze dan schoolgeld betalen.

Wanneer SODC zou lesgeven tot grade 12 dan hoeven ze dat niet te betalen. We kregen een rondleiding langs alle klassen en hadden een gesprek met de docenten, o.a. over werkvormen en prioriteiten. Op de vraag waar nu de meeste behoefte aan was werd na een lange discussie gezegd: boeken! Regelmatig zijn er maar 1 of 2 boeken in een klas. Daarnaast zouden ze graag materialen hebben voor kook- en nailessen. In het computer lokaal staan 10 computers, waarvan er slechts twee werken. Voor de met

behulp van een donatie aangeschafte naaimachines ontbreken garen en stof. De sportballen gaan met de naaimachines op de foto.

KNELPUNTEN/AMBITIES

Voor de toegenomen aantal leerlingen is er onvoldoende voeding

Tijdens de rondgang bleek dat er te weinig toiletten zijn en dat het borehole voor de watervoorziening is ingestort. De handpomp is nog goed. Het grondwaterniveau is ook geen probleem, het heeft veel geregend dit jaar. Er zijn onvoldoende lesmaterialen (boeken, materialen voor kook- en nailessen). We schaffen alvast op de markt wat stof, knopen en garen aan om uniformen te naaien. Ook kopen we een stel leerboeken. Ook hier zijn er te weinig schoolbanken.

3 Home Based Care

Ik sprak een van de bestuursleden, Mrs. Sikwatiketa, over dit project dat we al jaren ondersteunen. Er zijn ongeveer 400 patiënten in zorg.

KNELPUNTEN/AMBITIES

Met een bijzondere donatie zijn 10 fietsen voor de vrijwilligers aangeschaft. Die zijn naar de 10 zoneleiders gegaan. Uiteraard is er behoefte aan meer, er zijn namelijk ook nog 26 caretakers en 5 'executives'.

AIDS lijkt op z'n retour, maar er zijn nog veel sero-positieve mensen. Medicatiegebruikers zijn zeer gemotiveerd om de medicijnen in te nemen ('drugs is my living'). Het aantal patiënten dat verstek laat gaan is beperkt. Er is voldoende medicatie, ook verderop in het district. De extra voeding die wordt verstrekt is

Het al eerder gebouwde VIP toilet bij HBC

van belang om de medicatie goed in te nemen.

De (vrijwillige) medewerkers hebben behoefte aan cursussen om kennis op te frissen. Daarnaast zijn er niet genoeg paraplu's en regenkleding voor hen wanneer ze in de regentijd hun patiënten bezoeken.

Water halen bij de kraan van HBC

Senanga District Hospital

Ik had een gesprek met de District Medical Officer, een Zambiaan, die er al negen jaar werkt. Recentelijk is besloten om het ziekenhuis op te waarderen tot General Hospital. Dat houdt in dat er medisch specialisten gaan werken. De nieuwbouw daarvoor is van start gegaan. In totaal werken er vier artsen, twee Zambianen en twee Congolezen. Men schat het aantal seropositieven op 8%. In Mongu is dat 22%. Er worden eenvoudige operaties gedaan. Er is 1 nurse op 30 bedden, de overige medewerkers zijn helpenden. In de nieuwe nursing school worden meer verpleegkundigen opgeleid, maar er is niet voldoende budget om die in dienst te nemen.

We krijgen een rondleiding. Op de mannenafdeling veel lege bedden, kinder- en vrouwenafdeling hebben een hogere bedbezetting, maar zijn ook niet vol. De kraamafdeling is flink bezet. Er is een fraaie ruimte met prima couveuses. De wasserij en de keuken zien er goed uit.

In de regentijd is de bedbezetting hoger, aldus de arts die ons rondleidt. Veel voorkomende ziektebeelden zijn: HIV-gerelateerde infecties en malaria. We leveren een partij leesbrillen af voor de afdeling oogheelkunde.

Voor de toekomst:

1. Wij hebben de suggestie gedaan om te streven naar een status als Zambiaanse Non Governmental Organisation voor Zambridge Senanga. Mogelijk opent dat perspectieven om ook Zambiaanse fondsen aan te boren.
2. Vanwege de leveringsonzekerheid van electriciteit lijkt het ons verstandiger om te mikken op zonne-energie. We hebben onze partners gevraagd om aan te geven waar men electriciteit voor nodig heeft. Wij kunnen dan in Nederland gaan rondkijken naar fondsen om te zonnepanelen te financieren.

jdw/ 10-10-16

Maxanaedi Community School gezien vanaf de rivier

